

Verhalenverteller **Saman Amiri**

Scènes na 10 jaar levendiger dan ooit

- **podcasts** met Joop van den Ende, Nasriddin Dchar, Nederlandse Reisopera, Hans Cornelissen, André van Duin en Alex Klaasen en méér, je vindt ze op Spotify, scenes.nu of theater.nl
- een heuse **theatertalkshow** in het nieuwe theatercafé van DeLaMar in Amsterdam. Zie pagina 8 voor meer informatie. Elke Scènes-talkshow wordt bijtijds aangekondigd in Scènes, op theater.nl en delamar.nl en jij kunt die gratis bijwonen
- groots **jubileumfeest** op maandag 2 oktober, waarover je alles leest in dit nummer op pagina 62 en 63
- (o ja) vier keer per jaar een rijk gevuld **magazine** met alles over (muziek)theater, dans, cabaret, opera en musical

Neem een abonnement

4 nummers voor € 24 via [scenes.nu](https://www.scenes.nu)

'Theater moet een spiegel zijn' zonder oordeel'

Saman Amiri acteert, schrijft, componeert, filmt en regisseert. Hij vindt zelf dat hij vooral verhalenverteller is. Verhalen die ervoor zorgen dat mensen elkaar beter begrijpen. Hij maakt momenteel samen met Eric de Vroedt *Disgraced*, een muziektheatervoorstelling.

Tekst
Gertien Koster
Bas de Groot, Robos
Tom de Jager

Amiri en zijn productiehuis Black Sheep Can Fly werken vanuit de overtuiging dat mensen meer overeenkomsten hebben dan verschillen. Zijn laatste voorstelling, *Samans Amiri's Integratieplan*, is genomineerd voor de Nederlands Hoop. Deze cabaretprijs wordt toegekend aan de meest veelbelovende makers met het grootste toekomstperspectief. De jury vindt het treffend dat de Nederlands-Iraanse theatermaker juist het oer-Hollandse cabaret als vorm aangrijpt om zijn integratieplan te vertolken. Amiri uit in deze voorstelling zijn frustraties over en teleurstelling in de Nederlandse samenleving maar ook hoop en troost. En doordat hij dit met humor doet schepst dat licht. In zijn nieuwe voorstelling, een coproductie met Het Nationale Theater en Sent Producties, gaat het ook over afkomst, identiteit, politiek en religie. *Disgraced* van schrijver Ayad Akhtar, beleefde in 2012 zijn wereldpremière in New York en won onder meer de Pulitzer Prize for Drama.

Hoe kwam je op het idee voor deze voorstelling?

'Ik werd getipt door een oud-docent van de toneelschool en was gelijk enthousiast. En dat ben ik nog steeds. Ayvad heeft een prachtstuk geschreven! Dat wilde ik graag bewerken en spelen.'

Wat is de kern van de voorstelling?

'Het gaat over de succesvolle advocaat Amir, een man met Pakistaanse roots die het helemaal gemaakt heeft. Wanneer hij zijn nicht helpt bij een strafzaak tegen een imam verandert zijn leven volledig. Tijdens een eteetje met veel drank, met zijn vrouw en twee vrienden, gaat het gesprek over afkomst, identiteit en de rol van geweld. Maskers gaan af en we zien van iedereen de ijdellijkste kanten, de personages doen uitspraken die niet kunnen, die de wereld afkeurt. De vraag is ook of je afstand kunt nemen van je worths, of je je ooit los kunt maken van je identiteit. Ik vind het als acteur, dramatisch gezien, heel interessant om zo'n man als Amir te spelen.'

Kun je een voorbeeld geven van zo'n uitspraak die not done is?

'Nee, dat doe ik niet, maar ik denk wel dat mensen het erover gaan hebben. Er zitten anti-woke uitspraken in. Je maakt kennis met vijf herkenbare types uit onze samenleving. Amir heeft zijn afkomst de rug toegekeerd, zichzelf verloochend om erbij te horen, maar wordt daar daarmee geconfronteerd tijdens dit eteetje. En het gaat over geheimen.'

Moest er veel aangepast worden in het script?

'Nee, het is opvallend hoe actueel een goed stuk kan zijn.'

Het stuk is geschreven na 9/11. Is dat van invloed geweest op de tekst van Akhtar?

'Zeker. De wereld veranderde na 11 september 2001, ook in Nederland. Ik kan me niet voorstellen dat bepaalde opmerkingen over de Islam voor deze gebeurtenis acceptabel waren. Jonge moslims worden gestuurd naar bananen genoemd. Ik weet uit eigen ervaring, bijvoorbeeld door nagesprekken, dat veel Marokkaanse jongeren zich terugtrokken na 9/11. Meer meisjes gingen een hoofddoek dragen. De samenleving verhaarde zich en jongeren hadden het gevoel te moeten kiezen. Ze dachten: ik kijk niet wit dus ik ga mijn eigen cultuur omarmen. Ik begrijp dat en ik snap ook dat voetballers met een dubbele nationaliteit ervoor kiezen om voor Marokko te spelen.'

Saman Amiri's Integratieplan heeft deels hetzelfde thema als zijn nieuwe voorstelling Disgraced afkomst staat centraal.

Verwacht je dat de tekst discussies gaat geven tijdens het repeteren?

'Ik hoop het. Het is mijn taak om spelers te motiveren. Ze moeten vertieft worden op hun personage. Het zijn allemaal ruimdenkende mensen dus ik denk dat we inspirerende gesprekken gaan hebben. Ik verwacht geen clashes van gedachtegoed.'

Ik hoorde haast iemand zeggen dat er ook rechts toneel zou moeten komen. Wat vind je daarvan?

'Ja, wat is rechts of links of midden? Dat zijn verouderde termen. Theater moet een spiegel zijn zonder oordeel. De maker moet iets te vertellen hebben. Politiek is tijdelijk, verhalen zijn tijdloos. Je kunt iemand haten maar zodra je oog in oog staat ben je allebei mens en komt er ruimte in je hart.'

Er zijn mensen die suggereren dat asielzoekers met andere opvattingen, over onderwerpen als homoseksualiteit, beter asiel kunnen aanvragen in bijvoorbeeld Saoedi-Arabië.

'In Saoedi-Arabië kun je geen asiel aanvragen. En in Nederland zijn er ook nog steeds mensen die moeite hebben met homoseksualiteit. Ik hoop dat we mensen de tijd gunnen om te wennen aan de Nederlandse samenleving. Ik heb goede vrienden die gay zijn dus dat onderwerp ligt wel gevoelig bij mij. Als er in een besloten groepsspel een grap over wordt gemaakt kan ik dat hebben maar als ik merkt dat een vriend van mij een homoseksueel persoon als minder ziet dan hebben we een probleem.'

Welke vraag wil je nooit meer krijgen?

'Deze. Het herinnert mij eraan dat ik anders ben. Ik ben wie ik ben. Ik houd er ook niet van als iemand vraagt tot wanneer ik dit soort verhalen blijf maken. Ik ben gewoon een broer, een verhalenverteller, een theatermaker. Ik ben nog nooit opgestaan met de gedachte: wat ben ik toch een vluchteling.' *

'Ik ben nog nooit opgestaan met de gedachte: wat ben ik toch een vluchteling'

Disgraced - Black Sheep Can Fly in coproductie met Het Nationale Theater en Sent Producties. Concept, regie en muziek Saman Amiri, spelregie, eindregie, Eric de Vloed, spel, Charlie Chan Daggel, Rick Paul van Muligen, Saman Amiri, Saim Akkuak, June Vanez, 27 september t/m 18 december, Bicksteepaanlyn